

C-403/03. sz. ügy

Egon Schempp

kontra

Finanzamt München V

(a Bundesfinanzhof [Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Unió polgárság – EK 12. és EK 18. cikk – Jövedelemadó – A németországi lakóhelyű adózó által az ausztriai lakóhelyű volt feleségének fizetett tartásdíjnak az adóköteles jövedelemből való levonhatósága – A tartásdíj e tagállambeli megadóztatásának bizonyítéka”

L. A. Geelhoed főtanácsnok indítványa, az ismertetés napja: 2005. január 27.

A Bíróság ítélete (nagytanács), 2005. július 12.

Az ítélet összefoglalása

1. *Európai uniós polgárság — A Szerződés rendelkezései — Tárgyi hatály — A kizárólag belső jellegű helyzetek kizártsága — A tartásdíjnak az adóköteles jövedelemből való levonhatóságára vonatkozó nemzeti adószabályozás — A más tagállamban lakóhellyel rendelkező jogosult részére fizetett tartásdíjak adózási szempontból történő kezelésének figyelembevétele — Kizárólag belső jellegű helyzet hiánya*

(EK 17. cikk)

2. *Európai uniós polgárság — Egyenlő bánásmód — Állampolgárság alapján történő hátrányos megkülönböztetés — A tagállamok területén való szabad tartózkodáshoz és szabad mozgáshoz való jog — A más tagállamban lakóhellyel rendelkező jogosult részére fizetett tartásdíjnak az adóköteles jövedelemből való levonhatóságát az e tartásdíjnak az utóbbi tagállamban történő megadóztatásától függővé tevő nemzeti szabályozás — Megengedhetőség*

(EK 12. cikk és EK 18. cikk, (1) bekezdés)

1. Az EK 17. cikk szerinti uniós polgárságnak nem célja a Szerződés tárgyi hatályának olyan belső helyzetekre történő kiterjesztése, amelyek semmilyen módon nem kapcsolódnak a közösségi joghoz. Azonban a tagállami állampolgár helyzetét, aki nem gyakorolta a szabad mozgáshoz való jogát, pusztán emiatt nem lehet teljesen belső helyzetnek tekinteni.

Olyan nemzeti adószabályozás esetében, amely annak megállapításakor, hogy az érintett tagállamban lakóhellyel rendelkező adózó által a más tagállami lakóhelyű jogosult részére fizetett tartásdíj levonható-e, figyelembe veszi azt, hogy e jogosult lakóhelye szerinti tagállam adózási szempontból miként kezeli az említett tartásdíjat, a más tagállam területén történő szabad mozgásra és tartózkodásra vonatkozó, az EK 18. cikk szerinti jogának a jogosult általi gyakorlása befolyásolja az adózónak a lakóhelye szerinti tagállamban fennálló levonási jogát.

Ezért az ilyen helyzetet nem lehet olyan belső helyzetnek tekinteni, amely egyáltalán nem kapcsolódik a közösségi joghoz.

(vö. 20., 22. és 24–25. pont)

2. Az EK 12. cikk első bekezdését és az EK 18. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az, hogy a valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező adózó a nemzeti szabályozás alapján az e tagállamban adóköteles jövedelméből nem vonhatja le a más tagállamban lakóhellyel rendelkező volt házastársának fizetett tartásdíjat, ahol e tartásdíj adómentes, jóllehet erre jogosult lenne, ha volt házastársa továbbra is ugyanabban a tagállamban lakna.

Az EK 12. cikk ugyanis nem vonatkozik a Közösség joghatósága alá tartozó személyekkel és vállalkozásokkal szembeni esetleges eltérő bánásmódra, amely az egyes tagállamok közötti különbségekből adódhat, ha ezek a különbségek a hatályuk alá tartozó valamennyi személyt egyformán érintik, objektív feltételek szerint, és állampolgárságukra való tekintet nélkül.

Másfelül a Szerződés az uniós polgár számára nem biztosítja, hogy a tevékenységének az addigi lakóhelyétől eltérő tagállamba való áthelyezése az adóztatás vonatkozásában semleges lesz. A tagállamok szabályozásának a kérdéses területen tapasztalható eltérése miatt az áthelyezés esettől függően a közvetett adóztatás szempontjából többé vagy kevésbé elnyös vagy elnytelen lehet az állampolgár számára. Ezt az elvet még inkább alkalmazni kell abban a helyzetben, amelyben az érintett személy maga nem gyakorolta a szabad mozgáshoz való jogát, de olyan eltérő bánásmód áldozatának tekinti magát, amely abból adódik, hogy volt házastársa egy másik tagállamba helyezte át lakóhelyét.

(vö. 34., 45–47. pont és rendelkezés rész)

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2005. július 12.(*)

„Uniós polgárság – EK 12. és EK 18. cikk – Jövedelemadó – A németországi lakóhelyű adózó által az ausztriai lakóhelyű volt feleségének fizetett tartásdíjnak az adóköteles jövedelemből való levonhatósága – A tartásdíj e tagállambeli megadóztatásának bizonyítéka”

A C-403/03. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesfinanzhof (Németország) a Bírósághoz 2003. szeptember 29-én érkezett 2003. július 22-i határozatával terjesztett elő az előtte

Egon Schempp

és

a Finanzamt München V

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, P. Jann, C. W. A. Timmermans és A. Rosas tanácselnökök, C. Gulmann,

J. P. Puissochet, A. La Pergola, R. Schintgen, N. Colneric, J. Klučka, U. Löhmus, E. Levits és A. Ó Caoimh (előadó) bírák,

előtanácsnok: L. A. Geelhoed,

hivatalvezető: R. Grass,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- E. Schempp képviseletében J. Seest Rechtsanwalt,
- a német kormány képviseletében W. D. Plessing és A. Tiemann, meghatalmazotti minőségben,
- a holland kormány képviseletében H. G. Sevenster és C. A. H. M. ten Dam, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében K. Gross és R. Lyal, meghatalmazotti minőségben,

a előtanácsnok indítványának a 2005. január 27-i tárgyaláson történt meghallgatását követően, meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya az EK 12. és az EK 18. cikk értelmezése.

2 E kérelmet E. Schempp és a Finanzamt München V (a továbbiakban: Finanzamt) közötti jogvitában terjesztették elő, amely azzal kapcsolatos, hogy ez utóbbi megtagadta az E. Schempp által az ausztriai lakóhellyel rendelkező volt feleségének fizetett tartásdíjnak a jövedelemadóából levonható különleges költségként való elszámolását.

Jogi háttér

3 A személyi jövedelemadóról szóló német törvény (Einkommensteuergesetz, a továbbiakban: EStG) 10. §-a (1) bekezdésének 1. pontja alapján az alábbi költségek minősülnek „különleges költségeknek”, amennyiben azok nem terhek, és nem szakmai kiadások:

„A különleges vagy a volt házastárs részére fizetett, teljes mértékben adóköteles tartásdíj, amennyiben a kötelezett a jogosult hozzájárulásával ezt kéri, egy naptári évben legfeljebb 27 000 DEM erejéig. A kérelmet csak egy naptári évre lehet előterjeszteni, és nem vonható vissza [...]”

4 Az EStG 22. §-ának (1a) bekezdése szerint a 10. § (1) bekezdésének 1. pontja alapján a tartásra kötelezett által levonható összegek a jogosult adóköteles jövedelmének minősülnek, az ún. „megfelelés” elve alapján. Ahhoz, hogy a kötelezett levonhassa a tartásdíjat, nem szükséges az, hogy a jogosult ezek után az összegek után ténylegesen adót fizessen. Amennyiben azonban a jogosult a neki fizetett tartásdíj után köteles adót fizetni, a tartásra kötelezett polgári jogi alapon köteles annak terheit viselni.

5 Az EStG 1a. §-a (1) bekezdésének 1. pontja értelmében:

„A volt vagy a különleges házastársnak fizetett tartásdíj (10. § (1) bekezdés 1. pont) akkor is

levonható különleges költségként, ha a jogosult nem rendelkezik teljes körű adókötelezettséggel. Azonban a jogosult lakóhelyének vagy szokásos tartózkodási helyének az Európai Unió más tagállamában vagy olyan államban kell lennie, amely az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás hatálya alá tartozik. A hatáskörrel rendelkező külföldi adóhatóságnak igazolnia kell továbbá azt, hogy a jogosult részére kifizetett tartásdíjat megadóztatták [...]”.

6 Az EStG 52. §a (2) bekezdésének megfelelően az Osztrák Köztársaság vonatkozásában a fenti szabályt az 1994-es adóévtől kezdődően kell alkalmazni, mivel az Osztrák Köztársaság 1994. január 1-jén csatlakozott az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodáshoz.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

7 E. Schempp németországi lakóhelyű német állampolgár, aki válását követően tartásdíjat fizet az ausztriai lakóhelyű volt feleségének.

8 Az 1994-től 1997-ig terjedő adóbevallásaiban E. Schempp az EStG 1a. §a (1) bekezdése 1. pontjának első és második mondata alapján le kívánta vonni ezt a tartásdíjat. Azonban az 1994-től 1997-ig terjedő évekre vonatkozó adókimutatásról szóló határozatokban a Finanzamt megtagadta a levonást azzal az indokkal, hogy nem kapott igazolást az osztrák adóhatóságtól annak bizonyítására, hogy a volt feleséget az említett tartásdíj után megadóztatták, ahogyan az 1a. § (1) bekezdésének 1. pontja előírja.

9 A jelen ügyben E. Schempp ilyen igazolást terjeszthetett elő, mivel az osztrák adójog általánosan kizárja a tartásdíj adóztatását, ahogyan egyébként az e címen kifizetett összegek levonását is. Azonban az ügy irataiból kitűnik, hogy E. Schempp levonhatta volna a volt feleségének fizetett tartásdíj egészét akkor, ha volt feleségének lakóhelye Németországban lett volna. Volt felesége pedig ebben az esetben az említett tartásdíj után semmilyen adót nem fizetett volna, mivel jövedelme nem éri el azt a szintet, amely után Németországban adót kell fizetni.

10 E. Schempp panasszal élt a Finanzamt adókimutatásról szóló határozatai ellen, azon az alapon, hogy a német szabályozás ellentétes az EK 12. és az EK 18. cikkel. A Finanzamt 1999. július 27-i határozatával elutasította e panaszt.

11 Miután a Finanzgericht München elutasította E. Schemppnek az említett határozat ellen benyújtott keresetét, E. Schempp felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz. Mivel úgy vélte, hogy az említett ügy a közösségi jog értelmezésével kapcsolatos kérdéseket vet fel, a Bundesfinanzhof felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő két kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„1) Az EK 12. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az EStG 1a. §a (1) bekezdésének 1. pontja és 10. §a (1) bekezdésének 1. pontja, amelyek szerint a németországi lakóhelyű adózó nem vonhatja le az Ausztriában lakó volt feleségének fizetett tartásdíjat, pedig erre jogosult volna abban az esetben, ha ez utóbbi Németországban lakna?

2) Amennyiben az első kérdésre adandó válasz nemleges, az EK 18. cikk (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az EStG 1a. §a (1) bekezdésének 1. pontja és 10. §a (1) bekezdésének 1. pontja, amelyek szerint a németországi lakóhelyű adózó nem vonhatja le az Ausztriában lakó volt feleségének fizetett tartásdíjat, pedig erre jogosult volna abban az esetben, ha ez utóbbi Németországban lakna?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

12 Kérdéseivel a kérdéseket előterjesztő bíróság lényegében azt kívánja megtudni, hogy az EK

12. cikk első bekezdését és az EK 18. cikk (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy nem ellentétes velük az, hogy a németországi lakóhely adózó az alapeljárás által érintett nemzeti szabályozás értelmében nem vonhatja le az e tagállamban adóköteles jövedelméből az ausztriai lakóhely volt feleségének fizetett tartásdíjat, jóllehet erre jogosult volna abban az esetben, ha ez utóbbi még Németországban lakna.

13 Mindenekelőtt meg kell vizsgálni azt, hogy az alapeljárás tárgyát képező helyzet a közösségi jog alkalmazási körébe tartozik-e.

14 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy az EK 12. cikk első bekezdése szerint a Szerződés alkalmazási körében és az abban foglalt különös rendelkezések sérelme nélkül, tilos az állampolgárság alapján történő bármely megkülönböztetés.

15 Annak megállapítására, hogy mi a Szerződés alkalmazási köre az említett cikk szerint, ez utóbbit a Szerződésnek az uniós polgársággal kapcsolatos rendelkezéseivel együtt kell értelmezni. Az uniós polgárság célja ugyanis az, hogy a tagállamok állampolgárainak alapvető jogállása legyen, lehetővé téve az azonos helyzetben lévők számára, hogy állampolgárságuktól függetlenül és az e tekintetben kifejezetten előírt kivételek sérelme nélkül azonos jogi bánásmódban részesüljenek (a C-184/99. sz. Grzelczyk-ügyben 2001. szeptember 20-án hozott ítélet [EBHT 2001., I-6193. o.] 30. és 31. pontja, a C-148/02. sz. Garcia Avello-ügyben 2003. október 2-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-11613. o.] 22. és 23. pontja és a C-209/03. sz. Bidar-ügyben 2005. március 15-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-2119. o.] 31. pontja).

16 Az EK 17. cikk (1) bekezdése értelmében uniós polgár mindenki, aki valamely tagállam állampolgára. Mivel német állampolgár, E. Schempp ilyen jogállással rendelkezik.

17 Ahogyan azt a Bíróság már megállapította, az EK 17. cikk (2) bekezdése az uniós polgárság jogállásához rendeli a Szerződésben meghatározott jogokat és kötelezettségeket, köztük az EK 12. cikkre történő hivatkozás jogát a Szerződés teljes *ratione materiae* alkalmazási körével kapcsolatos minden helyzetben (lásd a C-85/96. sz. Martínez Sala-ügyben 1998. május 12-én hozott ítélet [EBHT 1998., I-2691. o.], 62. pontját).

18 Az ilyen helyzetek közé tartoznak különösen a Szerződés által biztosított alapvető szabadságjogok gyakorlásához tartozó, valamint az EK 18. cikkben biztosított, a tagállamok területén történő szabad mozgás és tartózkodás gyakorlásához kapcsolódó helyzetek (a Bidar-ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet 33. pontja).

19 Bár a közösségi jog jelenlegi állapota szerint a közvetlen adók a tagállamok hatáskörébe tartoznak, az utóbbiak ettől függetlenül kötelesek ezt a hatáskört a közösségi jog tiszteletben tartásával gyakorolni, különös tekintettel a Szerződésnek azon rendelkezéseire, amelyek minden uniós polgár számára biztosítják a tagállamok területén való szabad mozgást és tartózkodást, és következésképpen kötelesek tartózkodni minden, az állampolgárságon alapuló nyílt vagy leplezett megkülönböztetéstől (lásd e tekintetben a C-279/93. sz. Schumacker-ügyben 1995. február 14-én hozott ítélet [EBHT 1995., I-225. o.] 21. és 26. pontját, valamint a C-385/00. sz. De Groot-ügyben 2002. december 12-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-11819. o.] 75. pontját).

20 Azonban az ítélkezési gyakorlatból az is következik, hogy az EK 17. cikk szerinti uniós polgárságnak nem célja a Szerződés tárgyi hatályának olyan belső helyzetekre történő kiterjesztése, amelyek semmilyen módon nem kapcsolódnak a közösségi joghoz (a C-64/96. és C-65/96. sz., Uecker és Jacquet egyesített ügyekben 1997. június 5-én hozott ítélet [EBHT 1997., I-3171. o.] 23. pontja és a Garcia Avello-ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet 26. pontja).

21 A német és a holland kormány szerint az alapügyben ilyen helyzetről van szó. Az EK 12.

cikkére hivatkozó E. Schempp ugyanis nem gyakorolta az EK 18. cikkben biztosított szabad mozgáshoz való jogát. Ugyanis volt felesége élt e jogával. A jelen ügy tárgya azonban nem ez utóbbi személy, hanem E. Schempp adóztatása. A német kormány ebből azt állapítja meg, hogy ebben az ügyben az egyetlen külföldi elem a Németországi Szövetségi Köztársasághoz képest az, hogy E. Schempp más tagállamban lakó személy részére fizet tartásdíjat. Mivel azonban a tartásdíjak nincsenek hatással az áruk és szolgáltatások közösségen belüli kereskedelmére, a jelen helyzet nem tartozik az EK 12. cikk hatálya alá.

22 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy – a német és a holland kormány érvelésével ellentétben – az E. Schempphez hasonló tagállami állampolgár helyzetét, aki nem gyakorolta a szabad mozgáshoz való jogát, pusztán emiatt nem lehet teljesen belső helyzetnek tekinteni (lásd e tekintetben a C-200/02. sz., Zhu és Chen ügyben 2004. október 19-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-9925. o.] 19. pontját).

23 Ugyanis bár E. Schempp valóban nem gyakorolta e jogát, a Bíróság elé terjesztett észrevételekben nem vitatták azt, hogy az Ausztriába átköltözött volt felesége gyakorolta az EK 18. cikkben minden uniós polgár számára biztosított azon jogot, hogy valamely másik tagállam területén szabadon mozogjon és tartózkodjon.

24 Márpedig – ahogyan azt indítványának 19. pontjában a főtanácsnok is lényegében megjegyezte – mivel annak megállapítása során, hogy a németországi lakóhelyű adózó által a más tagállamban élő jogosult részére fizetett tartásdíj levonható-e, az alapügy tárgyát képező nemzeti szabályozás figyelembe veszi, hogy a jogosult lakóhelye szerinti tagállam adózási szempontból miként kezeli az említett tartásdíjat, szükségszerűen következik, hogy az, hogy a jelen esetben E. Schempp volt felesége gyakorolta az EK 18. cikk szerinti, a más tagállam területén történő szabad mozgásra és tartózkodásra vonatkozó jogát, befolyásolta azt, hogy volt férje levonhatta-e a Németországban adóköteles jövedelméből a volt feleségének fizetett tartásdíjat.

25 Az eddigiekből következik, hogy mivel a közösségi jogrendszer által biztosított jognak E. Schempp volt felesége általi gyakorlása befolyásolta az alapeljárás felperesének a lakóhelye szerinti tagállamban fennálló levonási jogát, az ilyen helyzetet nem lehet olyan belső helyzetnek tekinteni, amely egyáltalán nem kapcsolódik a közösségi joghoz.

26 Következésképpen meg kell vizsgálni, hogy az EK 12. és az EK 18. cikkel ellentétes-e, hogy a német adóhatóságok megtagadják az E. Schempp által az ausztriai lakóhelyű volt feleségének fizetett tartásdíj levonását.

Az EK 12. cikk alkalmazásáról

27 A jelen ügyben nem vitatott, hogy amennyiben E. Schempp volt felesége Németországban lakott volna, E. Schempp levonhatta volna a feleségnek fizetett tartásdíjat. Mivel azonban a kedvezményezett lakóhelye Ausztriában volt, a német adóhatóságok megtagadták a levonást E. Schempptól.

28 Az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a hátrányos megkülönböztetés tilalmának az EK 12. cikkben szabályozott elve tiltja hasonló helyzetek eltérő kezelését, kivéve, ha az objektív módon igazolható (lásd a C-354/95. sz., National Farmers' Union és társai ügyben 1997. július 17-én hozott ítélet [EBHT 1997., I-4559. o.] 61. pontját).

29 Meg kell tehát vizsgálni azt, hogy E. Schempp helyzete, aki tartásdíjat fizet ausztriai lakóhelyű volt feleségének, de ezt az összeget nem tudja levonni a személyijövedelemadó-bevallásában, hasonlít-e az olyan személy helyzetéhez, aki a németországi lakóhelyű volt

házasársának fizet ilyen összegeket, úgy, hogy élhet az adókedvezménnyel.

30 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy az EStG 1a. §?a (1) bekezdése 1. pontjának harmadik mondata alapján az, hogy a németországi lakóhely? adózó levonhatja?e Németországban a valamely más tagállamban lakóhellyel rendelkező kedvezményezettnek fizetett tartásdíjat, attól függ, hogy ez utóbbi tagállamban megadóztatják?e a tartásdíjat.

31 Ebből az következik, hogy mivel az alapügyben a tartásdíjat E. Schempp volt feleségének lakóhelye szerinti tagállamban nem adóztatták meg, E. Schempp nem vonhatta le ezt a tartásdíjat németországi jövedelméből.

32 Ilyen körülmények között megállapítható, hogy az E. Schempp által sérelmezett hátrányos bánásmód valójában abból a körülményből adódik, hogy a tartásdíjra alkalmazandó adórendszer a volt felesége lakóhelye szerinti tagállamban különbözik a saját lakóhelye szerinti tagállamban alkalmazottól.

33 Ahogyan arra a holland kormány rámutat: ha a volt feleség olyan tagállamot választott volna lakóhelyül, például Hollandiát, ahol Ausztriával ellentétben a tartásdíj után adót kell fizetni, a jelen ügy tárgyát képező nemzeti szabályozás értelmében E. Schempp levonhatta volna az e címen a volt feleségének fizetett összegeket.

34 Márpedig az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy az EK 12. cikk nem vonatkozik a Közösség joghatósága alá tartozó személyekkel és vállalkozásokkal szembeni esetleges eltérő bánásmódra, amely az egyes tagállamok közötti különbségekből adódhat, ha ezek a különbségek a hatályuk alá tartozó valamennyi személyt egyformán érintik, objektív feltételek szerint, és állampolgárságra való tekintet nélkül (lásd e tekintetben a C?137/00. sz., Milk Marque és National Farmers' Union ügyben 2003. szeptember 9-én hozott ítélet [EBHT 2003., I?7975. o.] 124. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

35 Ebből kifolyólag – E. Schempp érvelésével ellentétben – egy németországi lakóhely? jogosultnak való tartásdíjfizetés nem hasonlítható ahhoz, amikor az ilyen tartásdíjat ausztriai lakóhely? jogosultnak fizetik. E két helyzetben ugyanis a tartásdíj jogosultja a tartásdíj adóztatását illetően eltérő szabályozás alanya.

36 Következtetésképpen meg kell állapítani, hogy nem minősül az EK 12. cikk szerinti hátrányos megkülönböztetésnek az, hogy a németországi lakóhely? adózó az EStG 1a. §?a (1) bekezdésének 1. pontja alapján nem vonhatja le az ausztriai lakóhely? volt feleségének fizetett tartásdíjat.

37 E. Schempp szerint az ügy tárgyát képező bánásmód egyenlőtlensége ennek ellenére abból következik, hogy míg a németországi lakóhely? személynek fizetett tartásdíj levonhatósága nem függ attól, hogy e személyt ténylegesen megadóztatják?e, a másik tagállam területén lakó személynek fizetett tartásdíj levonhatóságához szükséges a tényleges adóztatás.

38 E tekintetben azonban fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a jelen ügy keretében a kérdést elterjeszt? bíróság pusztán arra vonatkozó kérdést terjesztett a Bíróság elé, hogy a közösségi jog tiltja-e azt, hogy a németországi lakóhely? adózó ne vonhassa le az ausztriai lakóhely? volt feleségének fizetett tartásdíjat. Következésképpen annak érdekében, hogy az alapügy eldöntéséhez a nemzeti bíróság részére megfelelő értelmezést lehessen adni, meg kell állapítani, hogy a jelen ügyben nem vet?dik-e fel az E. Schempp által felvetett azon probléma, amely a másik tagállamban illetékességgel rendelkező jogosultnak fizetett tartásdíjra vonatkozik, ahol e tartásdíj adóköteles, mivel nem vitatott, hogy Ausztriában a tartásdíj után egyáltalán nem kell adót fizetni.

39 Ami pedig azt a nem vitatott körülményt illeti, hogy amennyiben E. Schempp volt felesége Németországban lakott volna, az el?bbi levonhatta volna a neki fizetett tartásdíjat, annak ellenére, hogy e tartásdíjat ebben az esetben nem adóztatták volna meg, mivel a volt feleség németországi jövedelme az érintett id?szakban nem érte el azt a szintet, amely után a német adószabályozás alapján adót kell fizetni, e körülmény nem kérd?jelezi meg a jelen ítélet 36. pontjában tett megállapítást. Ahogyan ugyanis az Európai Közösségek Bizottsága helyesen érvel: az, hogy ebb?l az okból Németországban nem kell a tartásdíj után adót fizetni, egyáltalán nem hasonlítható ahhoz, hogy e tartásdíj után – mivel az e tagállamban adómentes – Ausztriában nem kell adót fizetni, tekintettel arra, hogy a jövedelmek adóztatása terén az egyes helyzetekhez kapcsolódó adózási következmények eltér?ek az érintett adózó számára.

Az EK 18. cikk alkalmazásáról

40 Rá kell mutatni arra, hogy az EK 18. cikk (1) bekezdésének értelmében a „[...] szerződésben és a végrehajtására hozott intézkedésekben megállapított korlátozásokkal és feltételekkel minden uniós polgárnak joga van a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz”.

41 Mivel E. Schempp az egyik tagállam állampolgára, és ebb?l kifolyólag uniós polgár, hivatkozhat erre a rendelkezésre.

42 Észrevételeiben E. Schempp azzal érvel, hogy az EK 18. cikkének (1) bekezdése nem pusztán a másik tagállam területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogot védi, hanem a lakóhely megválasztásához való jogot is. Azzal érvel, hogy mivel a tartásdíj nem vonható le az adóköteles jövedelemb?l, amennyiben annak jogosultja más tagállamban rendelkezik lakóhellyel, e kedvezményezett bizonyos nyomásnak lehet kitéve, hogy Németországban maradjon, ami így az EK 18. cikk (1) bekezdésében biztosított jog megsértését jelenti. Ez a nyomás egészen pontosan a tartásdíj összegének meghatározásakor jelentkezhet, amely ugyanis az adózási vonzatok figyelembevételével történik.

43 E tekintetben meg kell állapítani, hogy – ahogyan azt a német és a holland kormány, valamint a Bizottság is el?adta – a szóban forgó nemzeti szabályozás egyáltalán nem akadályozza E. Schemppet abban, hogy mint uniós polgár gyakorolja az EK 18. cikk (1) bekezdésében a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz biztosított jogát.

44 Amint már említésre került, az, hogy volt felesége átköltözött Ausztriába, valóban kedvez?tlen adózási következményekkel járt E. Schempp számára a lakóhelye szerinti tagállamban.

45 Mindazonáltal a Bíróság már megállapította, hogy a Szerződés az uniós polgár számára nem biztosítja, hogy a tevékenységének az addigi lakóhelyét?l eltér? tagállamba való áthelyezése az adóztatás vonatkozásában semleges lesz. A tagállamok adójogi szabályozásának a kérdéses területen tapasztalható eltérése miatt lehetséges, hogy a lakóhely-változtatás esett?l függ?en a

közvetett adóztatás szempontjából többé vagy kevésbé elnyös vagy elnytelen lehet az állampolgár számára (ebben az értelemben lásd a C-365/02. sz. Lindfors-ügyben 2004. július 15-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-7183. o.] 34. pontját).

46 Ezt az elvet még inkább alkalmazni kell az alapügybeli helyzetre, amelyben az érintett személy maga nem gyakorolta a szabad mozgáshoz való jogát, de olyan megkülönböztetés áldozatának tekinti magát, amely abból adódik, hogy volt felesége egy másik tagállamba helyezte át lakóhelyét.

47 Ilyen körülmények között az elterjesztett kérdésekre adandó válasz az, hogy az EK 12. cikk első bekezdését és az EK 18. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy nem ellentétes velük az, hogy a németországi lakóhelyadózó az alapügyben érintetthez hasonló nemzeti szabályozás alapján az e tagállamban adóköteles jövedelméből nem vonhatja le a más tagállamban lakóhellyel rendelkező volt feleségének fizetett tartásdíjat, ahol e tartásdíj adómentes, jóllehet erre jogosult lenne, ha volt felesége továbbra is Németországban lakna.

A költségekről

48 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést elterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

Az EK 12. cikk első bekezdését és az EK 18. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy nem ellentétes velük az, hogy a németországi lakóhelyadózó az alapügyben érintetthez hasonló nemzeti szabályozás alapján az e tagállamban adóköteles jövedelméből nem vonhatja le a más tagállamban lakóhellyel rendelkező volt feleségének fizetett tartásdíjat, ahol e tartásdíj adómentes, jóllehet erre jogosult lenne, ha volt felesége továbbra is Németországban lakna.

Aláírások

* Az eljárás nyelve: német.